

samle Tilsynet, og som særlig kunne komme rundt til de stedlige Tilsyn og ved Forhandling med dem faa nogen Enhed i det hele. Derfor mener jeg, man maa gaa over til ogsaa at have Skoleinspektører. Hvorledes de skulle vælges, skal jeg ikke i det enkelte komme ind paa. Jeg antager, det vilde være heldigst at ansætte dem ved et Samarbejde mellem Centraladministrationen, altsaa Ministeren, og Befolkningen og maaske Lærerne, altsaa ved en Slags Indstillingsret. Men det synes jeg ikke, der er Grund til at tale om, inden vi komme saa vidt, at vi faa Sagen til Forhandling her paa Rigsdagen. Men, som sagt, jeg gaar ud fra, det vil være rigtigt, at vi faa et selvstændigt Skoletilsyn. Jeg tror, Skolen er saa vidt, at den er heldigst stillet, naar den, som man populært siger, staar paa egne Ben. Den Opfattelse tror jeg ogsaa, vore Præster efterhaanden ere komne til. Derfor er det, at Sagen om en Kommission er rejst blandt andet fra et Konvent i Jylland.

Dernæst er der under Forhandlingen om disse Skolesager blevet talt om Friskolerne som Skulkeskoler — det var det ærede Medlem for Aarhus nordre Valgkreds (Sabroe), der nævnede det. Man kan vel ikke sige, at der ikke er noget derom, men jeg tror, der er meget lidt derom. Jeg har i Øjeblikket i min Erindring fra den Tid, jeg var Kultusminister, kun et Tilfælde, hvor der for mig forelaa meget stærk Formodning om, at en Friskole var en Skulkeskole. Det var første Aar, den Bevilling, som blev givet ifølge Skoleloven af 1899, skulde uddeles. Jeg havde lavet Regler for Uddelingen, Regler, som for øvrigt følges endnu, og som jeg fandt var gode. Ifølge disse Regler blev en Del af Understøttelserne udbetalt til en Del Skoler efter et almindeligt Skøn om Skolernes Godhed i det hele. Da vi skulde til at uddele til Skolerne efter dette Skøn, fandt jeg som sagt en Skole, om hvilken jeg syntes, man maatte kunne sige, at den, i alt Fald af mange, brugtes som Skulkeskole. Den fik selvfølgelig ikke noget Tilskud efter Reglerne om det almindelige Skøn med Hensyn til Skolens Godhed. Nu kan man absolut ikke, fordi en enkelt eller et Par Husbønder misbruger Friskolen, deraf slutte, at saa er Skolen

en Skulkeskole. Den kan kun være en Skulkeskole, naar den har til Formaal at blive benyttet paa den Maade. Men saadanne Skoler tror jeg ikke findes mere, det kan ligefrem ikke betale sig at opretholde dem med det Formaal. De kunne ikke faa det Tilskud, som Friskolerne skulle have, og at Husbønderne undgaa at betale de stakkels Mulkter, er for lille en Fordel at opretholde dem paa.

Jeg tror altsaa, man ikke finder saadanne Skoler mere, men muligt kan man finde et Tilfælde, hvor en Husbond eller maaske flere have misbrugt Friskolen, og det ærede Medlem nævnede jo Navnet paa en Skole, hvor dette var Tilfældet. Jeg vil da benytte Lejligheden til at opfordre den højtærede Minister til at skaffe os Oplysninger om den vedkommende Skole, nemlig Friskolen i Vraa i Jylland. Den højtærede Minister ved jo Besked med den Skole, han har hvert Aar alle Ansøgningerne fremme, uddeler Penge til Skolerne og faar Beretninger fra det stedlige Skoletilsyn, han maa vide Besked, og jeg vil opfordre den højtærede Minister til at sende Papirerne vedrørende denne Skole til Finansudvalget, for at dette kan se, hvorledes det forholder sig, og til at gaa et Skridt videre, nemlig forespørge paa det paagældende Sted, hvilke Tilfælde det er, der have foranlediget det ærede Medlem for Aarhus nordre Valgkreds til at udtale sig, som han har gjort. Der er ingen Rimelighed i, at en Skole kan drages frem her i Tinget i Forbindelse med saadanne Beskyldninger, hvis man ikke samtidig har i Sinde at tage energisk fat imod de Misbrug, som formentlig have fundet Sted. Have de fundet Sted, saa lad Skolen blive straffet ved ikke at faa Tilskuddet; næste Gang den søger. Vi kunne ikke være tjente med, at den Slags Skoler opretholdes ved Statstilskud. Paa den anden Side er det rimeligt, at det konstateres, hvis Skolen ikke har gjort sig skyldig i Misbrug.

Det er naturligt, at Opmærksomheden henledes paa dette Forhold, for at Friskolerne kunne tage sig i Agt for at faa ind i deres Kreds den Slags Husbønder, som benytte Skolen paa den omtalte Maade. Husbønder skulle ikke have Lov til at benytte hverken Friskolen eller den